

(/)

🏠 (/)

> Royal historie, adel, herregårde (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Fredensborg Slot

← [Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/christian-x-og-island\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/christian-x-og-island)

Fredensborg Slot

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2633

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot)

[industri/fredensborg-slot](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot)

[industri/fredensborg-slot](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot&title=)

[industri/fredensborg-slot&title=\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/fredensborg-slot&title=)

J. Henriette Linnemann

Fredensborg Slot. Kongelige rammer.

Lindhardt og Ringhof 2019. 408 sider. Rigt illustreret. 499,95 kr.

Skæbnen har været hård mod 1700-tallets store og overdådigt udstyrede danske kongeslotte. Christiansborg brændte, første gang i 1794, mens landslottet Hirschholm bogstavelig taget jævnedes med jorden omkring 1811. Havde disse pragtfulde bygningsværker eksisteret i dag, ville de være seværdigheder i europæisk topklasse. Vil man fornemme, hvad der gik tabt, kan man tage en rundvisning i Christian VII's Palæ på Amalienborg. Og så har vi Fredensborg.

Sidstnævnte kender enhver dansker som dronning Margrethe og afdøde prins Henriks elskede sommerbolig - så elsket, at sommeren ofte strækkes til det yderste i begge ender af kalenderen - og dermed som ramme om nutidig kongelig repræsentation og officielle festligheder. De fleste kan genkende den monumentale Kuppelsal, ligesom slottets bedårende Havesal har dannet ramme om alskens pressemøder. Men der er meget mere.

Fredensborg er en generation ældre end Christiansborg og Hirschholm, anlagt som lystslot af Frederik IV i årene lige efter Store Nordiske Krig. Freden i navnet sigter til fredsslutningen i 1720, men man vil gerne tro, at det også har at gøre med den fred fra enevældig etikette og familiære trakasserier, Frederik IV fandt her ved bredden af Esrum Sø med sin kontroversielle dronning nummer to, Anne Sophie, født Reventlow. Den centrale bygning med den ikoniske kuppel blev opført i italiensk villastil, og anlægget knopskød gennem resten af 1700-tallet til den form, det har i dag. Som slot kunne det på ingen måde måle sig med Hirschholm, som bygherrens efterfølger og dennes gemalinde lod opføre i Hørsholm få kilometer derfra, men Fredensborg nød til stadighed godt af noget nær samtlige kongelige bygmestres, kunstneres og kunsthåndværkeres, herunder flere generationer af dygtige stukkatørers, færdigheder. De har alle sat deres aftryk her, både topnavnene og dem, der gled i baggrunden. For eksempel skyldes Havesalens nuværende udformning Nicolai Eigtved, Amalienborgs og resten af Frederiksstadens sublime formgiver, mens salens indfældede malerier er skabt af den ferme italienske dekorationsmaler Jacobo Fabris, hvis talrige andre danske værker gik til med det første Christiansborg, hvilket har sendt Fabris i glemmebogen. På Fredensborg har alle de væsentligste rum tilsvarende historier at fortælle. Det er udgangspunktet for denne overdådigt udstyrede bog, der bringer sin læser indenfor i lokaler, hvortil der ellers aldrig er offentlig adgang, og tæt på pragtfuldt kunsthåndværk, der ikke tidligere er detaljeret beskrevet. Det er ikke så lidt af et kulturhistorisk scoop, arkitekt og kunsthistoriker Jannie Henriette Linnemann kan bringe frem.

Forfatteren har opbygget ekspertise i billedrammen som kunsværk og var med til at kuratere den vigtige udstilling "Rammens kunst" på Statens Museum for Kunst, som kastede nyt lys på dette noget oversete kunsthåndværk. Bogens undertitel har således mere end én betydning. Fredensborgs gemakker bugner af smukke rammer, og fremstillingen nyder i høj grad godt af Jannie Henriette Linnemanns store viden om, hvordan træ kan bemaales og stafferes effektivt. Billedrammer som selvstændige objekter indgår også fint i bogens disponering, hvor rækken af kongelige bygherrer flettes med stilarternes udvikling: Fra Frederik IV's barok til den nutidige såkaldte "Royal Moderne", dronning Ingrid, dronning Margrethes og prins Henriks kongeniale omgang med arvestykkerne fra de kongelige magasiner kombineret med diskret indfattede objekter fra nutiden. En indlevet forståelse af de moderne muligheder med barokkens og rokokkens stærke, glade farver sætter et markant aftryk på slottets nutidige indretning. At Fredensborg altid har været nogens hjem, glemmes ikke et øjeblik og er med til at give perspektiv til vrirten af genstande og ideer. Frederik V elskede Fredensborg, og efter hans død blev enkedronning Juliane Marie slottets sidste store bygherre, der satte sit præg på bygninger og indretning.

At læse bogen er som at vandre slottet rundt med en særdeles velorienteret guide, der med passioneret kyndighed fortæller om sale og gemakker, møbler og fast inventar. Det er glimrende formidlet, så længe forfatteren holder sig til de fysiske rammer og deres indhold. Bogen dokumenterer eksempelvis, at der blev reddet talrige dejlige møbler ud fra Christiansborg under branden i 1794, og at mange ting, der sandsynligvis har en fortid på Hirschholm, er kommet til ære og værdighed igen. Parallelt med forfatterens fremstilling optræder små besyv af dronning Margrethe med interessant tankegods og anekdoter. Det fungerer godt og usnobbet og understreger Fredensborgs betydning som et levende sted, ikke et museum. Bogen dokumenterer sobert både dronningens og prinsens interessante arbejdsværelser foruden dronningens atelier, og skulle nogen have spekuleret på, hvor prinsens enorme samling af orientalske jadestatuetter hidtil har befundet sig, får man svaret her.

Såvel teksten som den flotte og veltilrettelagte, ja, nærmest ødsle række af fotograf Henrik Wichmans optagelser gør bogen til en oplysende og fornemt visuelt orkestreret lystvandring gennem det bedste, dansk 1700-tal kunne præstere, og som har fundet en meget smuk samlet form siden 1972. De seneste årtiers indsats med at restaurere og genetablere det 18. århundredes skønhed på Fredensborg slutter sig klart til den fine restaurering af Christian VII's Palæ på Amalienborg. Ingen kan være i tvivl om, at landets nuværende regent føler sig hjemme i rammer fra Frederik V's korte, men i kunstnerisk henseende strålende regeringstid (1746-66). Forfatteren krydsklipper bogen igennem mellem de kongelige rammer og den kongelige personhistorie, og på

sidstnævnte felt bliver teksten ofte løs i fugerne, foruden at omgangen med det faktuelle halter slemt. Undertiden skaber trangen til at indleve sig i de historiske skikkelsers tanker og motiver, eksempelvis dronning Juliane Marie, sludrende passager, der med fordel kunne være luget væk.

Adskillige billedtekster opviser pudsige påstande. Lad gå, at et paradeportræt i hel figur af Frederik IV på side 24, til daglig på Frederiksborg, udnævnes til kroningsportræt, men oplysningen om, at Rosalba Carrieras nærgående pastel af samme konge, korrekt dateret 1709, "viser den forventningsfulde, rejseglade kronprins på hans dannelsesrejse", burde være strammet og rettet. Helt galt går det på side 93, hvor et stort billede, der hænger i Fredensborgs såkaldte Lille barokspisestue, beskrives som et "renæssancemaleri" af en tatarisk ambassadørs foretræde for Christian IV. Billedet viser en polsk eller russisk adelsmand blandt tilskuerne ved et taffel for den habsburgske kejser Karl VI (1685-1740). Et underholdende gruppebillede af et tatarisk gesandtskab, der indfandt sig i København i Christian IV's sidste år og blev malet af Karel van Mander, hang i hvert fald for nylig (2013) på samme plads på Fredensborg, at dømme efter værket "Fredensborg - Slot og slotshave" af Ulla Kjær, Bente Scavenius og Christine Waage Rasmussen. Med sine mange indlysende kvaliteter er Jannie Henriette Linnemanns værk et kærkomment og fuldgyldigt supplement til netop denne bog, som mærkeligt nok ikke optræder i hendes litteraturoversigt.

[Historie-online.dk, den 6. august 2019]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/christian-x-og-island>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

TI KONGERS TØJ

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/ti-kongers-toej>)

HERREGÅRDS HISTORIE 15

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/herregaardshistorie-15>)

THE COURT HISTORIAN - THE INTERNATIONAL JOURNAL OF COURT STUDIES

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/royal-historie-adel-og-borger-landbrug-handvaerk-industri/the-court-historian-the-international-journal-of-court-studies>)

Kød Flæsk og Paalæg

Tre pensionerede slagtere hjælper med ny forretning i Den Gamle By